مجله سلامت معنوی
دوره ۴، شماره ۲، تابستان ۱۴۰۴
صفحات: ۶۳۷-۶۳۶
10.30491/JSH.4.2.636

جنگ غزه: نماد زوال معنویت در غرب
The Gaza War: A Symbol of Spiritual Decline in the West

غلامرضا فرنوش[۱]، حسن ابوالقاسمی[۲*]
Gholamreza Farnoosh [1], Hassan Abolghasemi [2*]

[۱] مرکز تحقیقات بیوتکنولوژی کاربردی، پژوهشکده فناوری های نوین سلامت، دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج)، تهران، ایران
[1] Applied Biotechnology Research Centre, New Health Technologies Institute, Baqiyatallah University of Medical Sciences, Tehran, Iran
[۲] گروه کودکان، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج)، تهران، ایران
[2] Department of Pediatrics, Faculty of Medicine, Baqiyatallah University of Medical Sciences, Tehran, Iran

سرمقاله

در دهه‌های اخیر، کمتر رخدادی به اندازه مناقشه فلسطین و اسرائیل توانسته است وجدان عمومی غرب را به چالش بکشد. در این میان، غزه، این سرزمین کوچک و محصور، به نماد مقاومت، رنج و در عین حال، آینه‌ای از تناقضات اخلاقی و سیاسی غرب تبدیل شده است. "غزه" دیگر تنها نامی بر نقشه نیست؛ بلکه استعاره‌ای از معنویت سکولار و بحران اخلاقی در جهان مدرن است.

در غرب معاصر، حمایت از فلسطین برای بخش‌هایی از جامعه به کنشی نمایشی و آیینی و به نوعی به معنویت رسانه‌ای بدل شده است. در این نوع معنویت، ابراز همدلی با مردم غزه اغلب در قالب انتشار پست‌های مجازی یا شرکت در تظاهرات نمادین نمود پیدا می‌کند (۱). چنین کنشی، بیش از آنکه محصول درک عمیق تاریخی باشد، نوعی پالایش روانی و بازنمایی فضیلت اخلاقی است. در این بستر، غرب می‌تواند با حداقل هزینه، در جبهه "خیر" در برابر "شر" ظاهر شود؛ بی‌آنکه درگیر پیچیدگی‌های واقعی بحران شود. از این منظر، غزه به صحنه‌ای برای خودنمایی اخلاقی تبدیل شده است، نه کنشی مؤثر در جهت کاهش رنج انسانی.

یکی از ریشه‌های این عملکرد غرب احساس گناه پسا استعماری است. برای جوامعی که میراث استعمار و امپریالیسم را بر دوش می‌کشند، حمایت از فلسطین به معنای تطهیر گذشته و کسب رستگاری اخلاقی تعبیر می‌شود. در این چارچوب، اسرائیل نماینده پروژه استعماری و «ظالم» و فلسطین نماد «مظلوم» تلقی می‌شود. چنین برداشتی، هرچند انگیزه‌ای انسانی دارد، اما غالباً به ساده‌سازی خطرناک واقعیت منجر می‌شود و از درک پیچیدگی‌های اجتماعی، تاریخی و سیاسی هر دو جامعه بازمی‌ماند که می‌توان از آن به عنوان معنویت سیاسی نام برد (۲-۴).

این نوع معنویت، سیاست را به عرصه‌ای برای تجربه ایمان و رهایی بدل می‌کند، بی‌آنکه الزاماً به اقدام مؤثر منجر شود (۵). از همین رو، می‌توان گفت غزه به آینه‌ای برای تماشای تناقضات اخلاقی و بحران معنوی غرب بدل شده است؛ جایی که معنویت رسانه‌ای و سیاسی، بیش از آنکه در خدمت رهایی مردم باشد، ابزاری برای بازسازی چهره اخلاقی خودِ غرب است (۴).

فراتر از این بازنمایی‌های معنوی اعم از رسانه‌ای و سیاسی، واقعیت میدانی غزه فاجعه‌ای انسانی را روایت می‌کند. طبق گزارش‌های سازمان ملل تا سپتامبر ۲۰۲۵، بیش از ۱/۹ میلیون نفر (حدود ۹۰ درصد جمعیت) آواره شده‌اند و دسترسی به آب، غذا و دارو به‌شدت محدود است (۶،۷). زیرساخت‌های حیاتی و آموزشی تقریباً نابود شده‌اند؛ ۸۴ درصد از مراکز درمانی و ۸۷ درصد از مدارس آسیب دیده یا از بین رفته‌اند (۸-۱۰). پیامدهای روانی این بحران نیز ویرانگر است؛ بیش از ۸۰ درصد از جوانان غزه علائم افسردگی و اختلال استرس پس از سانحه را گزارش کرده‌اند (۱۱،۱۲).

با وجود ادعاهای گسترده درباره دفاع از حقوق بشر، رفتار عملی دولت‌های غربی حاکی از تناقض است. ایالات متحده از سال ۱۹۴۸

*نویسنده مسئول: **حسن ابوالقاسمی**. پست الکترونیک: h.abolghasemi.ha@gmail.com
دریافت مقاله: ۱۴۰۴/۰۶/۱۶ پذیرش مقاله: ۱۴۰۴/۰۶/۲۰

[Downloaded from spiritual-health.ir on 2026-11-18]
[DOI: 10.30491/JSH.4.2.636]

تاکنون بیش از ۳۱۰ میلیارد دلار به اسرائیل کمک کرده و در سال‌های اخیر ۱۷/۹ میلیارد دلار دیگر برای جنگ غزه اختصاص داده است (۱۳–۱۵). رسانه‌های غربی نیز به جانبداری و یک‌سویه‌نگری در روایت‌های خبری متهم هستند، امری که در شکل‌دهی افکار عمومی و تداوم وضعیت موجود نقش دارد. هرچند برخی کشورهای اروپایی مانند فرانسه، اسپانیا و ایرلند گام‌هایی برای به رسمیت شناختن دولت فلسطین برداشته‌اند، این اقدامات عمدتاً نمادین و فاقد تأثیر عملی بوده‌اند (۱۶،۱۷).

"غزه" در وجدان جمعی غرب، به نماد معنویتی تبدیل شده است که بیش از آنکه متوجه رنج مردم فلسطین باشد، بازتاب بحران هویتی و اخلاقی خود غرب است. این معنویت، شکلی از جستجوی معنا در جهان سکولار است؛ اما در عمل، به نوعی خودنمایی اخلاقی و جایگزینی برای دین تبدیل شده است. معنویت حقیقی در قبال غزه، نه در ابراز همدلی‌های مجازی یا آیین‌های اعتراضی نمادین، بلکه در پذیرش مسئولیت اخلاقی جهانی، اقدام برای توقف جنگ، بازسازی زیرساخت‌ها و به رسمیت شناختن کرامت انسانی تمامی ساکنان این سرزمین، و از همه مهمتر، محکومیت نسل‌کشی اسرائیل نهفته است. در غیر این صورت، غزه همچنان قربانی معنویتی خواهد ماند که بیش از آنکه برای نجات او باشد، برای آرامش وجدان دیگری است و در واقع غزه نماد زوال معنویت در غرب است.

تضاد منافع: نویسندگان تصریح می‌کنند که هیچ‌گونه تضاد منافعی در مطالعه حاضر وجود ندارد.

منابع

1. Coats C, Emerich M. Practical Spiritualities in a Media Age. London: Bloomsbury Academic; 2017.
2. Kutlaca M, Radke HR. Towards an understanding of performative allyship: Definition, antecedents and consequences. Social and Personality Psychology Compass. 2023;17(2):e12724.
3. Said E. Orientalism pantheon books. New York. 1978.
4. Alshurafa M, Kamla R. Accountability and the postcolonial identity of Palestinian human rights NGO activists. Accounting, Organizations and Society. 2024; 112:101546.
5. Diken B. Political spirituality: The devils, possession, and truth-telling. Cultural Politics. 2015;11(1):18-35.
6. Krüger S, Steets J. The occupied Palestinian territory. Global Public Policy Institute; 2010.
7. OCHA. Humanitarian Situation Update #331 | Gaza Strip [EN/AR/HE]. [accessed 16 October 2025]
8. 'A generation has been traumatized', says humanitarian Affairs Chief, Briefing Security Council on plight of children in Gaza. United Nations Press. [accessed 23 January 2025]
9. World Report 2025: Israel and Palestine. Human Rights Watch.
10. UNRWA. Verification of damages to schools based on proximity to damaged sites - Gaza, Occupied Palestinian Territory, Update #10, July 2025. [accessed 21 August 2025]
11. Hamamra B, Mahamid F, Mayaleh A. Childhood under siege: battling malnutrition, disease, and despair during genocide in Gaza. Journal of Health, Population and Nutrition. 2025;44(1):321.
12. Abuelaish I, Balouchestani-Asli N, Tamjidi S, Yacoub L, Brady J. Restoring stolen dreams and futures, saving Gaza's children from generational trauma. Eastern Mediterranean Health Journal. 2025;31(4):216-8.
13. Knickmeyer E. US Spends a Record $17.9 Billion on Military Aid to Israel Since Last Oct. AP News. 2024.
14. Bilmes LJ, Hartung WD, Semler S. United States spending on Israel's military operations and related US operations in the region, October 7, 2023–September 30, 2024. Watson Institute for International & Public Affairs, Brown University; 2024.
15. U.S. Foreign Aid to Israel: Overview and Developments since October 7, 2023. Congress.gov; 2025.
16. McGreal C. CNN staff say network's pro-Israel slant amounts to 'journalistic malpractice'. The Guardian. 2024.
17. Matar D. Habitual media: interrogating Western legacy media's complicity in the epistemic 'war'against Palestinians. Third World Quarterly. 2025:1-6.

[Downloaded from spiritual-health.ir on 2026-11-18]

[DOI: 10.30491/JSH.4.2.636]